

Міністерство освіти і науки України
Київський національний лінгвістичний університет
Кафедра германської і фіно-угорської філології

Курсова робота

на тему:

«КОМПЛІМЕНТИ ТА ПРОХАННЯ В УКРАЇНОМОВНІЙ ТА
АНГЛОМОВНІЙ КУЛЬТУРАХ»

Студентки групи Па 09-20
факультету германської філології і перекладу
денної форми здобуття освіти
спеціальності 035 Філологія

Кушніренко Єлизавети Русланівни

Науковий керівник:
кандидат педагогічних наук, доцент
Соколець Ірина Іллівна

Національна шкала _____
Кількість балів _____
Оцінка ЄКТС _____

Ministry of Education and Science of Ukraine
Kyiv National Linguistic University
Department of Germanic and Finno-Ugric Philology

Term Paper

COMPLIMENTS AND REQUESTS IN UKRAINIAN-SPEAKING AND
ENGLISH-SPEAKING CULTURES

YELYZAVETA KUSHNIRENKO

Group Pa 09-20
Germanic Philology and Translation Faculty

Research Adviser
Assoc. Prof. IRYNA SOKOLETS
PhD (Pedagogy)

Kyiv 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ ЯК ОСОБЛИВИЙ ВИД КОМУНІКАЦІЇ.....	6
1.1 Поняття міжкультурної комунікації.....	7
1.2 Культура спілкування в Україні та Англії: подібності та відмінності.....	8
1.3 Комплімент і прохання як жанри мовлення.....	10
Висновки до розділу 1.....	12
РОЗДІЛ 2. КОМПЛІМЕНТИ ТА ПРОХАННЯ В УКРАЇНОМОВНІЙ КУЛЬТУРІ	14
2.1 Вербальні та невербальні засоби висловлення компліментів	14
2.2 Вербальні та невербальні засоби висловлення прохань.....	15
Висновки до розділу 2	16
РОЗДІЛ 3. КОМПЛІМЕНТИ ТА ПРОХАННЯ В АНГЛОМОВНІЙ КУЛЬТУРІ	17
3.1 Вербальні та невербальні засоби висловлення компліментів	17
3.2 Вербальні та невербальні засоби висловлення прохань.....	17
3.3 Порівняльний аналіз вербальних та невербальних засобів висловлення компліментів та прохань в україномовній та англійській культурах.....	18
Висновки до розділу 3.....	20
ВИСНОВКИ	21
РЕЗЮМЕ.....	23
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	25

ВСТУП

Актуальність теми: Вагомою частиною людського життя є спілкування, оскільки успіх людини напряму залежить від її комунікативних навичок.

Ввічливе прохання та влучний комплімент є одними з складових комунікативних навичок. Прохання про щось є допустимим елементом спілкування, оскільки потребувати допомоги людині, як соціальній істоті, є цілком нормальним. Прохання слід використовувати ввічливо, без тиску на співрозмовника та об'єктивно оцінивши можливість його виконання.

Зовнішній вигляд людини, її здобутки, манери, почуття гумору, захоплення та сфера діяльності — все це приводи для похвали. Компліменти потрібно оцінювати й робити об'єктивно, оскільки правдивість чи неправдивість компліменту має великий вплив на його ефективність. Найефективніші компліменти повинні відповідати ситуації, бути правдивими, скромними, легкими та щирими.

Дослідження теми: "Компліменти та прохання в україномовній та англійській культурах" є дуже актуальним і важливим в наш час, коли все більше людей займаються міжнародним бізнесом, мають можливість подорожувати, вступати до іноземних університетів або працювати в міжнародних компаніях. Відповідно, спілкування з представниками інших культур стає необхідним, а знання мовленнєвого етикету є важливою складовою успішної комунікації.

Розгляд такої теми може допомогти розібратися в особливостях мовленнєвого етикету в українській та англійській культурах, виявити відмінності в прояві етикетних норм у вживанні компліментів та прохань, що сприятиме ефективнішому спілкуванню та уникненню непорозумінь. Окрім того, таке дослідження може дати змогу краще зрозуміти культурні різниці між

українцями та англійцями та знайти способи взаєморозуміння. В результаті, дане дослідження може бути корисним як для фахівців у галузі міжнародних відносин та бізнесу, так і для звичайних людей, які мають намір взаємодіяти з іншими культурами.

Об’єкт дослідження: особливості мовленнєвого етикету в україномовній та англомовній культурах, їхні традиції та відмінності між собою.

Предмет дослідження: висловлення прохань та компліменту в україномовній та англомовній культурах.

Матеріал дослідження: наукові праці вчених Пентилюк М. І., Богдан С. К., Бацевич Ф.С., Гриценко Т. Б. та аналіз художньої літератури.

Мета дослідження: дослідити мовний етикет в українців та англійців на прикладі компліментів та прохань.

Завдання:

- дослідити поняття міжкультурної комунікації;
- визначити вербальні та невербальні засоби висловлення прохань та компліментів в україномовній та англомовній культурах;
- порівняти засоби висловлення прохань та компліментів в обох культурах.

Структура роботи: робота має вступ, 3 розділи, 8 підпунктів, висновки до кожного з них, загальний висновок, список використаних джерел, резюме та анотацію. Загальний обсяг роботи – 26 сторінок.

РОЗДІЛ 1. МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ ЯК ОСОБЛИВИЙ ВИД КОМУНІКАЦІЇ

1.1 Поняття міжкультурної комунікації

Міжкультурна комунікація – смисловий та змістовний аспект спілкування між комунікантами різних культур. Ціль міжкультурної комунікації досягти єдності та порозуміння при взаємодії (Максимов, 2015: 172).

Прагнення зрозуміти різні культури та їхніх представників, досягнути культурні відмінності та схожість існує стільки, скільки існує культурне та етнічне розмаїття. Однак так само давнім, як і прагнення зрозуміти інші культури, є прагнення принизити їх і вважати нікчемними, а носіїв інших культур – людьми другого сорту, варварами без культури, без характеру і без людської гідності. Ці дві крайнощі у ставленні до різних культур існували протягом усієї історії людства. Це поняття є результатом компромісу. Його синонімами є міжкультурна комунікація, міжетнічна комунікація та міжкультурна взаємодія.

При комунікації мовець не лише передає повідомлення співрозмовнику, а відображення власне ставлення до подібної інформації, що має вплив на адресата (Дрібнюк, 2012: 392).

Комунікація людей відбувається в межах певної культури із використанням їх етнічної мови, неповторних мовних картин світу, а також законів спілкування, випрацюваних у межах цієї мови й культури. Зазвичай, комунікація відбувається в рамках однієї культури, в якій мовці використовують притаманні їм норм спілкування. В іншому середовищі, індивід опиняється на межі інших цінностей та законів спілкування. Відносини стають міжкультурними, коли учасники не покладаються на власні традиції, звичаї,

способи мислення і поведінки, а передають іншим правила і норми повсякденного спілкування. (Бацевич, 2004: 251).

Знання міжкультурної комунікації стає в пригоді при вивченні іноземної мови. Тут питання міжмовного та міжкультурного втручання в інші культури займає ключове місце. (Brown P., 1987: 35)

В основі міжкультурної комунікації лежить процес символічної взаємодії між окремими особами та групами, які здатні розпізнавати культурні відмінності. Кожен член комунікаційного обміну має свою систему правил, що слугують для кодування та декодування надісланих та отриманих повідомлень. Властивості міжкультурних розрізень можна інтерпретувати як відмінності в мовних і немовних кодах у конкретному комунікативному контексті. Окрім культурних відмінностей, на процес інтерпретації впливають стать, вік, сфера діяльності та соціальний статус комуніканта. (Бацевич, 2004).

На думку О. Кучмія учасників міжнародних відносин слід поділяти на наступні рівні:

- а) *етнічний рівень* (взаємодія між локальними етносами, історико-етнографічними, та іншими спільнотами);
- б) *національний рівень* (державно-політичні структури й відносини);
- в) *цивілізаційний рівень* (спонтанна взаємодія, відбувається обмін між художніми, духовними та науковими досягненнями);
- г) *регіональний рівень* (може виникнути впродовж довгого спілкування різних націй) (Кучмій, 2003: 53).

Розглянемо аспекти міжкультурної комунікації:

- а) *культурологічний аспект* (пов'язаний з культурою нації, її надбання в історичному розвитку) ;

б) *лінгвістичний аспект* (охоплює мовні відмінності між носіями різних культур та їх вивчення. Наприклад, англійське слово “accurate” має переклад “точний“, а не “акуратний“ ;

в) *етичний аспект* (вивчає відмінності різних націй, такі як: норми поведінки, мовленнєвого етикету, моралі, жестів. Наприклад, для українців піднятий великий палець вгору невербально сигналізує про схвалення, коли в США подібним жестом зупиняють машини) ;

г) *соціально-комунікативний аспект* (містить усвідомлення й прийняття суспільством його норм, законів) ;

г) *психологічний аспект* (концентрує увагу на психологічних реакціях комунікантів, під час спілкування з представниками інших країн (Радченко, 2021 :13).

Насправді більшість людей мають найвний реалістичний погляд на світ. Вони вважають, що їхній власний стиль і спосіб життя є єдиним можливим і правильним, а цінності, які вони сповідують, однаково зрозумілі та доступні для всіх. Лише коли вони зустрічаються з представниками інших культур і розуміють, що їхні власні моделі поведінки більше не працюють, вони починають замислюватися над причинами своїх невдач.

1.2 Культура спілкування в Україні та Англії : подібності та відмінності

Україна – різноманітна країна Східної Європи, де поєднуються східна та західноєвропейські традиції та впливи. Хоча це друга найбільша країна в Європі та має схожі культури з сусідніми Польщею, Словаччиною та іншими, вона не є членом ЄС. Культура була центральною у відповіді України при

повномасштабному вторгненні, коли була спроба створити розрив ідентичності в українському суспільстві, щоб сприяти розколу історико-культурних особливостей. Вторгнення, без сумніву, зміцнило відчуття серед українців, що їхня ідентичність є відмінною і що вони не мають нічого спільного зі своїми сусідами.

Гостинність – це притча для України. Навіть у найважчі часи, коли магазини порожні, а черги на їжу довгі, дух гостинності залишається. Найкраща їжа завжди для гостей, і нерідко гості вшановують господаря, просячи другої порції. У Великій Британії в неофіційному або сімейному середовищі це також цілком можливо.

Гостинність Британії можна також побачити в нещодавніх подіях, оскільки саме ця країна допомогла Україні у проведенні Євробачення 2023. Минулого року, перемогу одержала Україна (Kalush Orchestra з піснею "Стефанія") і мала проводити цьогорічне Євробачення в себе, проте, через війну, країна не мала такої змоги. Британія провела пісенний конкурс в себе, де чудово поєдналися українські та британські мотиви.

У своєму дослідженні, О. Матузкова (Матузкова, 2022: 200) розповідає про британський "*small talk*" (що допомагає зав'язати розмову та подолати стриманість) і виділяє дві його дві стратегії:

а) *стратегія дистанціювання* (зменшення впливу на адресата, дотримання дистанції та особистих кордонів);

б) *стратегія зближення* (збільшення уваги до співрозмовника, прояв оптимізму).

Відповідно, в першій стратегії слід бути обачними з компліментами та проханнями до співрозмовника, коли в другій вони будуть доречні.

Особливості вітання в Україні та Англії. Повне українське ім'я складається з трьох частин: прізвища, ім'я та по батькові. Ім'я по батькові

використовується в офіційному мовленні та особливо до старших за віком людей. У британців це все простіше, вони в офіційному мовленні використовують *Mr, Mrs, Miss i Ms* та прізвище людини.

Ставлення до часу в культурах різне. Українці можуть спокійніше ставитися до часу і менше відчувати терміновість, ніж зазвичай у Великобританії. Запізнення може бути нормою; зустрічі часто скасовуються або переплановують. У британців з цим серйозніше, вони найбільше цінують пунктуальність. (Іванишин, 1994: 56-71)

Дотики під час розмови. У британців дотик до співрозмовника менш вживаний і менш прийнятний, ніж в українців. Проте, і там, і там присутні рукоштовання (здебільшого чоловіків) при зустрічах. (Пономарів, 2001: 47-50).

1.3 Комплімент і прохання як жанри мовлення

Компліменти займають вагомe місце в процесі комунікації, оскільки вони слугують "каталізаторами" в встановленні балансу у відносинах між людьми. Також їх часто називають найнадійнішим і найдієвішим способом задовольнити соціальні та психологічні потреби співрозмовника в процесі комунікації, а використання компліментів пояснюють бажанням мовця догодити співрозмовнику з метою здобуття позитивного впливу та подальшої співпраці.

У своїй праці Н.Кузенна (Кузенна, 2010: 22) виділяє категорії компліментів за змістом, ось деякі з них:

- а) *комплімент-схвалення* (щире підгруддя);
- б) *комплімент-насмішку* (нещира оцінка);
- в) *комплімент-лестоці* (перебільшення, нещирий характер);
- г) *комплімент-прохання* (нещирий, з метою отримання бажаного).

Прохання – поширене явище у стосунках. Звернення до людини з проханням викликає жвавий відгук, співчуття і бажання допомогти. Відчуття того, що ти допоміг іншим, дає відчуття морального задоволення і спонукає поводитися певним чином. Так формуються добрі стосунки між людьми. Прохання висловлюють словами з особливою інтонацією. Тон прохання не повинен бути командним, зверхнім чи маніпуляцією. Зазвичай, прохання до людей похилого віку включають детальне обґрунтування прохання і формулювання для його виконання.

Найчастіше в проханнях використовуються такі слова як: *"будь ласка, будьте ласкаві, чи не могли б Ви, чи можу звернутися до Вас із проханням, якщо Вам не важко, тощо"* (Богдан, 1998: 9).

Висновок до 1 розділу

Міжкультурна комунікація – це комунікація між представниками різних культур. Насправді люди не завжди розуміють один одного належним чином, навіть якщо говорять однією мовою. Причиною цього часто є культурні відмінності. На це впливають стать, вік, сфера діяльності та соціальний статус. Як приклад, були наведені основні відмінності між українською та англійською культурою.

Найважливішими умовами автентичної міжкультурної комунікації є знання і розуміння особливостей власної культури, а також повага до культурних цінностей інших народів, з якими взаємодієш, стриманість в оцінках, адекватна поведінка і зважене прийняття рішень.

Українська культура має щедre розмаїття формул висловлення ввічливості, що допомагають створити сприятливу атмосферу (Богдан 1988). Прохання та компліменти є важливою складовою взаємостосунків, оскільки роблять їх міцніше. Щирі компліменти викликають відповідну реакцію у вигляді посмішки та зворотного компліменту, коли прохання без елементів маніпуляції — бажання допомогти.

РОЗДІЛ 2. КОМПЛІМЕНТИ ТА ПРОХАННЯ В УКРАЇНОМОВНІЙ КУЛЬТУРІ

2.1 Вербальні та невербальні засоби висловлення компліментів

Усне спілкування відбувається тоді, коли комунікати спілкуються віч-на-віч. Саме тут центральну роль відіграють вербальні засоби, що забезпечують взаємодію комунікантів. Не менш важливим є вибір адекватної стратегії введення дискурсу (Лебедева, 2013: 250).

Компліменти — це важлива складова мовленнєвої поведінки в україномовній культурі. Вони впливають як на характер взаємостосунків між комунікантами, так і на успішність комунікації в цілому. Роблячи компліменти, українці зазвичай є щирими та не скупляться на слова. Також їхні компліменти зазвичай не містять відвертих лестощів.

Основною іллокутивною метою компліменту є те, які та емоції він відчуває мовець у зв'язку з позитивною оцінкою адресата. Іншими словами, ця мета полягає у прояві у мовця ствердливого когнітивного стану, так званого інтенційного стану (за Джоном Серлем, 1998), змістом якого є схвальна оцінка. Таким чином, коли висловлювання *"ти красива (красивий)"* вимовляється з іллокутивною силою, мовець має на увазі: *я щасливий (щаслива) / я задоволений (задоволена) від того, що ти маєш гарний вигляд*.

Наприклад:

– *" Ваше обличчя як дивовижна скульптура, на яку були викладені найдрібніші деталі, що виявлялися чимось новим і чудовим кожен раз, коли я дивлюся на вас"* (Сергій Жадан)

Невербальні способи вираження компліментів включають міміку (посмішки, приємні вирази обличчя, такі як здіймання брів від захвату), тілесні жести (наприклад, підіймати великий палець вгору, що означає схвалення).

Іноді, чоловіки цілують руку жінки, тим самим роблячи їй невербальний комплімент.

Використання подібних способів в необхідний момент при розмові є вагомим в міжкультурній комунікації, оскільки несе великий вплив на побудову стабільних взаємозв'язків людей в майбутньому.

2.2 Вербальні та невербальні засоби висловлення прохань

Використовуючи прохання, мовець намагається викликати в адресата бажання допомогти. Це впливає насамперед на вибір мовленнєвого етикету, зміст речення та синтаксичну структуру. У ситуаціях прохання природним є використання:

- а) усталених показників ввічливості, таких як: *будь ласка, будьте ласкаві,*
- б) форми наказового способу

55-65 % нашого спілкування є невербальним. Різні люди реагують різно на невербальні сигнали. Це залежить від рівня чутливості людини, та вміння аналізувати ситуацію. (Гриценко,2007: 55,56).

Невербальними засобами вираження прохань є слізна міміка та погляд, піднесені брови, тихий тон та врівноважене дихання. Серед дітей також є тенденція складати руки разом та повільно трясти ними, коли вони про щось просять.

Доволі часто в кіно можна побачити драматичні невербальні засоби, такі як: плач та ставання на коліна. В умовах реальної комунікації, подібна поведінка може лише відвернути бажання виконати прохання.

Висновок до 2 розділу

Комплімент та прохання є одними з основних засобів налагодження контакту. Тому їх коректне вживання має ґрунтуватися на особливостях певної країни.

Компліменти, як одна зі складових одиниць налагодження контакту, безсумнівно, пов'язані з мовленнєвим етикетом. Ключовим у класифікації компліментів є те, що вони можуть бути адаптовані до комунікативної ситуації та різних намірів мовця. Адже, для кожної країни існують свої форми вираження компліментів та прохань. Завдяки проханню, мовець може отримати бажане. Їхня побудова не має бути агресивною чи мати елементи маніпуляції.

Українці є багатими на емоції, тому в нашій мові є велика кількість мовних засобів, за допомогою яких, можна висловити прохання та компліменти.

РОЗДІЛ 3. КОМПЛІМЕНТИ ТА ПРОХАННЯ В АНГЛОМОВНІЙ КУЛЬТУРІ

3.1 Вербальні та невербальні засоби висловлення компліментів

У компліментах суб'єкт визначає комунікативну стратегію, а її особливості відображаються в системі установок на міжособистісне спілкування. При цьому міжособистісні установки можуть бути спрямовані на себе, адресата, слухача і третіх осіб чи неживих предметів (Биценко, 2014:12). Так, у похвальній взаємодії можна виділити комплімент адресату (тобто похвалу третій особі). Третій особі, яка не бере участі у комунікації, але впливає на символіку комунікації, оскільки може потрапити у сферу інтересів мовця чи слухача.

У британській культурі спілкування компліменти можуть виражати людську гідність прямо (пряма похвала) чи опосередковано (непряма похвала). У випадку британців важливу функцію відіграють внутрішні фактори, що проявляється у похвалі моральних якостей та інтелектуальних здібностей особи. Що стосується антитетичних компліментів, то вони не є поширеними в англomовному спілкуванні. В англійській культурі компліменти маркуються, тому антитетичні компліменти можуть здатися грубими чи занадто фамільярними. (Мищенко 2008: 50 -76).

3.2 Вербальні та невербальні засоби висловлення прохань

Такі поняття, як прохання та відмова, є невіддільною частиною мовного етикету. Щоб досягти бажаного результату, мовці повинні стежити за тим, щоб використовувати форму ввічливості. Основними питальними формулами

ввічливості є: "чи не могли б ви, чи не потурбувати вас, чи не могли б ви, чи не заперечуєте, якщо ...". Подібні вирази еквівалентні цьому: "якщо я поставлю тобі питання, чи не заперечуєш ти?".

Розрізняємо найвживаніші стратегії англійців

а) песимістична стилістика мовлення "*maybe you can help?* ", "*можливо ти допоможеш?* " (власний приклад);

б) готовність перепрошувати "*I'm sorry, but maybe you can help?*", "*Перепрошую, можливо ти допоможеш*" (власний приклад);

На семантичному рівні виділяють:

а) синтетична форма наказового способу (спрямоване на виконання) "*Зроби це!* ", "*Do it!*" (власний приклад);

б) аналітична форма наказового способу "*Please let me go*" (J. Galsworthy "*The dark Mower*": 175);

в) вживання модальних дієслів "*will she/ can you/ can't he*";

г) умовні речення "*Як би ж ти тільки допоміг*", "*If only you would help*" (власний приклад) (Кузенна, 2012 : 46).

Говорячи про невербальні елементи, можемо побачити збіг з вищезазначеними елементами, що присутні в україномовній культурі, тобто присутні слізна міміка та погляд, піднесені брови, тихий тон та врівноважене дихання.

3.3 Порівняльний аналіз вербальних та невербальних засобів висловлення компліментів та прохань в україномовній та англійській культурах

Вербальні та невербальні засоби висловлення компліментів та прохань можуть відрізнятися в україномовній та англійській культурах. Нижче подано порівняльний аналіз таких засобів.

Компліменти. Українці часто використовують у формулюваннях компліментів слова *"красивий", "гарний", "хороший", "чудовий"*, тощо. Компліменти можуть бути супроводжені мінливими інтонаціями та мімікою, що підсилює їх ефект.

Окрім того, українці в компліментах підкреслюють такі риси, як : шана до батьків, повагу до жінки, делікатність, мудрість. Українцям притаманно говорити один одному компліменти та люб'язні слова із вживанням лексем зі семантичним центром *"любов"* для позначення щирих побажань, підкреслюючи свою шану до іншого, на кшталт *"будьте люб'язні", "люб'язно прошу Вас/тебе"* (Кулішенко, 2013: 271).

Англійці та українці будують комплімент за одним зразком на синтаксичному рівні:

- а) підмет + іменний присудок *"Вона була чарівна"* (власний приклад);
- б) конструкції, на початку яких стоять: *"Як/Який/Яка", "What, How" "How handsome he is"* (власний приклад);
- в) порівняльні конструкції *"As Beautiful As the Moon"* (song by Paul Bley: 1994);
- г) найвищий ступінь порівняння прикметників *"найсмачніший, наймогутніший"*.

На лексичному рівні вже є розбіжності. Українці зазвичай вживають зменшено-пестливі форми *"малесенький, гарнесенька"*, коли в англомовній культурі присутні емотивні дієслова *"to be delighted"* (Кузенна, 2010: 24).

Прохання. Українці можуть вживати зменшувально-пестливі форми слів, щоб ніжніше попросити про щось. Інтонація та міміка можуть також підсилювати прохання.

В англомовній культурі часто вживаються вирази типу *"please"* (будь ласка) або *"can you please do it?"* (можеш, будь ласка, зробити це?).

Невербальні засоби, такі як тон голосу та міміка, можуть бути менш виразними, ніж українські.

Отже, можна зробити висновок, що україномовна культура може вважати більш прийнятним вживання зменшувально-пестливих форм слів та інтонаційних засобів, тоді як англomовна культура може віддавати перевагу прямому висловленню.

Англійські комуніканти часто наголошують у компліментах на таких людських якостях: щедрість, сміливість, смиренність, ввічливість, чесність, релігійні переконання, а також українські доброту та мудрість, наприклад: *"I know what a modest creature you are"* (J. Austen).

В українців більш поширена тенденція дивитися на зовнішність та очі людини та не робити компліментів зачісці, прикрасам чи одягу. Англійські комуніканти роблять компліменти всьому зовнішньому вигляду, наприклад, волоссю, очам, прикрасам та стилю одягу (Кузенна, 2010: 23).

Висновки до 3 розділу

В англomовних культурах компліменти та прохання є важливими аспектами спілкування, які можуть мати значний вплив на соціальні взаємодії та стосунки.

Компліменти — це спосіб висловити захоплення чи схвалення кимось, і їх можна робити вербальними або за допомогою невербальних сигналів, таких як мова тіла чи міміка. В англomовних культурах зазвичай вважається ввічливим робити компліменти, коли це доречно, але важливо уникати переборщування та не звучати нещиро.

З іншого боку, прохання — це спосіб попросити щось або попросити когось щось зробити. В англомовних культурах прохання часто формулюються як ввічливі запитання або заяви, які виявляють повагу до часу та автономії іншої людини. Наприклад, використання такого слова, як *"please"* (*будь ласка*) може зробити прохання більш ввічливим і менш вимогливим.

Загалом, в англомовних культурах і компліменти, і прохання є важливими інструментами для побудови позитивних стосунків і ефективного спілкування. Використовуючи їх належним чином і щиро, ви можете виявляти повагу та увагу до інших, водночас висловлюючи власні потреби та почуття.

ВИСНОВКИ

Важко уявити життя людини без спілкування. Приємна розмова завжди підніме настрій. А якщо вона не прикрашена різними стилістичними фігурами, то вже не має такого позитивного ефекту. Щодня ми вітаємося з кимось, дякуємо за щось, просимо про послугу або робимо комплімент. Все це вимагає використання різноманітних ввічливих стратегій і тактик.

Зрештою, ввічливість є невіддільною складовою міжособистісної взаємодії, без якої неможливий безконфліктний шлях до успіху. Навіть в релігії можна знайти відблиск ввічливості. Одна з Божих заповідей "*Люби ближнього свого як себе самого*" (Біблія: 1962) шириться в стосунках між українцями.

Ця комунікаційна особливість знаходить свій відбиток в найрізноманітніших видах дискурсу.

У цьому дослідженні розглядаються особливості категорій компліменту та прохання і показується, що ввічливість, як і структура вербальної комунікації, є одною з основних категорій у людському спілкуванні. Ввічливість виражається через використання формул ввічливості та потрібних стратегій залежно від ситуації. Успішна комунікація вимагає знання та вміння користуватися певними нормами та принципами при розмові.

Слід зазначити, що важливою особливістю художнього дискурсу, як в англійській, так і в українській мові, є використання не лише однієї стратегії, а й поєднання різних стратегій і тактик. Художня комунікація передбачає використання значної кількості мовних засобів для досягнення певної комунікативної мети. Це пов'язано з властивостями мови, культури та соціальної поведінки. Наприклад, емоційна лексика, метакомунікативні одиниці перебільшення, модифікуючі словосполучення та частки, конструкції ввічливості у звертаннях, членування питання тощо.

Ключовими елементами мовленнєвого етикету є прохання, подяка, компліменти, вибачення, згода. Залежно від ситуації, мовці обирають різні методи для вираження своїх намірів. При виборі слів і конструкцій, необхідних для складання звернення, прохання, подяки або відмови, враховується багато чинників, таких як: офіційна/неофіційна ситуація, вік, сімейний стан, соціальний статус і т.д. Проте врахування цих особливостей може допомогти досягти бажаних результатів спілкування, підвищити взаєморозуміння зі співрозмовником і не образити іншу сторону

Можливість реалізації певного впливу на співрозмовника залежить від виразності вжитої етикетної формули, а неverbальні елементи, такі як жести підсилюють її виконання. (Деревянко,2016 :128)

Resume

In this term paper, the concept of intercultural communication was considered,

The first chapter examines the concept of intercultural communication, its types. The culture of communication in Ukraine and England is analyzed. Attention is focused on consideration of compliments and requests as genres of speech.

The second chapter deals with compliments and requests in the Ukrainian-speaking culture, while the third chapter deals with the English-speaking culture. In both sections, verbal and non-verbal means of complimenting were spilled, as this is an important aspect of speech etiquette.

In the third chapter, a comparative analysis of verbal and non-verbal means of expressing compliments and requests in Ukrainian- and English-speaking cultures is also made.

Based on the obtained results, a conclusion was drawn about the importance of speech etiquette and its components in intercultural communication. Taking into account and observing its features can help achieve the desired results of communication and increase mutual understanding with interlocutors. Successful communication requires knowledge and the ability to use certain norms and principles when speaking.

АНОТАЦІЯ

Дана курсова робота присвячена дослідженню мовленнєвого етикету в англomовній на україномовній культурах. В роботі розглянуто поняття, функції та типи міжкультурної комунікації. Розглянуто прохання та компліменти в обох культурах. Наведено приклади вербальних та невербальних засобів вираження

компліментів і прохань. Також було зроблено порівняльний аналіз вищезгаданих елементів мовленнєвого етикету в англомовній та україномовній культурах. Зроблено висновки про важливість мовленнєвого етикету в різних типах дискурсу.

ANNOTATOIN

This term paper is devoted to the study of speech etiquette in English-speaking and Ukrainian-speaking cultures. The concept, functions and types of intercultural communication are considered in the work. Requests and compliments are demonstrated in both cultures. Examples of verbal and non-verbal means of expressing compliments and requests are given. In addition, a comparative analysis of the above-mentioned elements of speech etiquette in English-speaking and Ukrainian-speaking cultures was made. Conclusions are made about the importance of speech etiquette in various types of discourse.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бацевич Ф.С. (2004). Основи комунікативної лінгвістики: Підручник. – К.: Видавничий центр „Академія”.
2. Биценко Т.О. (2014). Історична динаміка експресивів негативної емоційності в англійському дискурсі XVI–XX ст. : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.04 «Германські мови»
3. Біблія, або Книги Святого письма Старого і Нового заповіту. (1962). United Bible Societies.
4. Богдан С. (1998). Мовний етикет українців: традиції і сучасність [монографія] Київ.
5. Гриценко Т. Б. (2007). Етика ділового спілкування: навч. посібник / за редакцією Т. Б. Гриценко
6. Деревянко Ю. М. (2016). Мовленнєвий етикет як об'єкт поліаспектного вивчення. Вісник Запорізького національного університету.
7. Дрібнюк В.Т. (2012). когнітивно-комунікативний аспект модального значення "нейтральності" . Мовні і концептуальні картини світу. Випуск 41.
8. Іванишин В. (1994). Мова і нація. Дрогобич: Відродження.
9. Кузенна Н. М. (2012). Мовленнєвий акт "прохання" в сучасній англійській лінгвокультурі. С 45-48.
10. Кузенна Н. (2010). Мовний акт "комплімент" в сучасній комунікації. с 21-26.

11. Кулішенко Л., Чечота Т. (2013). Мовленєвий етикет та менталінсть українців. Збірник наукових праць.-269-276 с
12. Кучмій О. П. (2003). Міжкультурні комунікації: структура і динаміка процесів. Культура народів Причорноморья. С. 52-55
13. Лебедева Л.Е. (2013). Міжкультурна комунікація: лінгвістичний аспект, с 246- 252
14. Максимов М.В. (2015). Міжкультурна комунікація в умовах мегаполісу. Вип. 39. - С. 167-175.
15. Матузкова О.П. (2022). Лінгвокультура та переклад. Одеса
16. Міщенко В. Я. (2008) комплімент у мовленнєвій поведінці представників англійських (британської та американської) культур. Майдан
17. Пентиліук М. І. (1994) Культура мови і стилістика. Київ: Вежа.
18. Пономарів О. Д. (2001). Культура слова: Мовностилістичні поради: навч. посібник 2-ге вид. стереотип. Київ.
19. Радченко І. Б. (2021) вступ до теорії міжкультурної комунікації. Харків, 81 стр
20. Жадан С.(2010) "Ворошиловград"
21. Brown P., Levinson S. (1987). Politeness: Some Universals in Language Usage. –Cambridge: Cambridge University Press.
22. Jane Austen (1813). Pride and Prejudice
23. J. Galsworthy (1867). "The dark Mower p 175
24. Paul Bley (1994). As Beautiful As the Moon

